

Летњи фестивали

14. Међународни фестивал класичне музике „Врњци“; „Рај и Пери“ на Бетовеновом фестивалу у Бону; Натпевавање хора на „Мокрањчевим данима“ у Неготину

Музички њонови из српских сјајара (изводе их сад, и не зна се ојет кад лаути, чело, гитара и виолина) –

а пожелели смо да их чујемо поново, чим су завршили концерт, јер како је рекла археолог Јелена Боровић Димић – иницијатор разноврсних програма који се одвијају у „Замку културе“ – „није било само уживање, било је и учење“ – што не чуди јер нам је лепота „Музичких тонова из српских старина“ представило речју и музиком двоструки доктор гитаре, Урош Дојчиновић. У томе му је здушно помогао мастер гитаре, Андреј Јованић, наш највећи лаутиста и теорбиста, који је свирао на лаути коју је добио на дар од Краљевске музичке академије у Лондону. као најбољи студент. Нима су се придружиле и виолинисткиња Милена Рајковић и виолончелисткиња Милица Јакшић, која је музички ставала на Академији уметности у Новом Саду. Премијерно су представили потпуно непознате странице из далеке српске историје, два српско-оријентална марша („Косово“ и „Сулејман паше марш“) у тананој поставци два жичана инструмента, која су настала крајем XIX века, када је Европа већ велико слушала бечке класичаре, Вердија, Вагнера, Шопена, Чајковског; а ми дуто под Турцима – зурле, сазове и даире.

Потом су у квартету зашли на крагујевачки двор Кнеза Милоша, на коме су „музичирали“ и зурлаш Мустафа али и учен кнежев писар Алекса Поповски (далеки предак Уроша Дојчиновића) јер је наш владар још увек био и под утицајима вишевековног турског робовања, али и жеље да део сјаја са европских дворова пренесе и у Крагујевац. Чули смо и неколико старих народних песама, које су од заборава сачували Емануел Коларовић и Ђорђе Милановић – син Јосифа Шлезингера, оснивача „Књажевско-сербске банде“ и зачетника „комада с певањем“ – које су у наредних стотинак година писали сви српски композитори, укључујући и Корнелија Станковића и Стевана Мокрањца. Слушали смо и две песме „Врдничке виле“ – Милице Стојадновић-Српкиње, која је и сама „свирала у гитар“ и чију су песму „Радо иде Србин у војнике“ касније обрадили и проширили кроз веће форме и Никола Ђурковић и Јосиф Руџанин, Србин и аутор хрватске химне „Лијена наша домовино“. За песму „Сунце јарко не сијаш једнако“ – претпоставља се да је текст написао кнез Михаило Обреновић, а компоновао је Корнелије Станковић (као и најлепше варијације у српској музици – „Што се боре мисли моје“). Представили су и музику београдских салона (Матије Бана) и камерне комаде Рудолфа Фермана, из прве половине XX века. Транскрипције, аранжмане и редакције свих композиција сачинио је Урош Дојчиновић.

„Песмо моја“

Троје сјајних уметника на најлепши начин представили су праве драгуље српског вокалног стваралаштва, урањајући у карактере сваке песме и драматизујући њен ток. Нису се чули само певљиви мелодијски успони него и предивни стихови највећих српских песника – Змаја, Десанке, Лазе Костића, Војислава Илића, Добрице Ерића, Алексе Шантића, Огдена Неша, Душка Радовића. Снежана Савичић Секулић потврдила је ону народну изреку „кад идеш кроз Босну – не певај“ – да се не постидиш пред лепотом гласова домаћина. Њен доживљај „Анђелијине песме“ потпуно је упио и пренео сву трагичку драму о „Максиму Црнојевићу“, коју је Петар Коњовић пренео у оперско

Гордана Крајачић

рухо, а Мирољуб Аранђеловић Расински сублимисао у тренутак када јунакиња долази из венецијанског двора у црногорску забит да се уда за човека унакажног од богиња. Ово је својеврсни српски панда „Франчески да Римини“ Петра Чајковског; у почетни стих – „О сиње море, о пусти вали“ – слила се сва туга, разочараност, изневерена чежња девојачког срца. Не само геније Лазе Костића, него и емоцијама прербогата музичка кишица Мирољуба Аранђеловића Расинског и милозвучни глас Снежане Савичић Секулић, уз сјајно пијанистичко сагласје Страхиње Ђокића – остварили су утисак снажнији него читање странице обимних

ваљујући диригенту Церемију Поперу, оркестру „Le Cercle de Harmonie“ и „Audi Jugendchorakademie“ (који је припремио Мартин Штајдлер) и групи од шест солиста, где је у насловној роли наступила британско-немачка сопранисткиња Сара Вегаер; лепотом гласа и обиљем динамичког сенчења истао се тенор Вернер Гира у улози наратора (којом на светским оперским сценама тумачи ликове из Моцартових и Росинијевих дела – а то јесу најзахтевније партитуре). У оквиру вокалног квартета чули смо и 36-годишњег хрватског баритона Крешимира Стражанца (који је вокално знање стицао код прослављене Дуље Вежовић и који је веома емотивно представио једно од најпечатљивијих места у читавом ораторијуму – спору арију у сталном дијалогу са оркестром која описује прелепи пејсаж Сирије.

Шуман је оријентални еп „Лала Рок“ (из 1817) даблинског песника, сатиричара и композитора Томаса Мора вероватно прочитао још као дете у књижари свог оца. Он се у немачком преводу појавио већ 1822, а текст за ораторијум Емила Флешинга

Снежана Савичић Секулић, Ива Мрвош и Страхиња Ђокић

оперских партитуре. Снежана је душом испунила и „Молитву“ Јосифа Маринковића (која је световна, а не духовна композиција), а у „Нимфи“ Петра Крстића успела да пренесе чак и опојни мирис јоргована.

Ива Мрвош, родом из Мокрањчевог Неготина, започела је епском наратијом „Песмо моја“ Дејана Деслића, а наставила пролећним одсјајима „Зеленог витеза“ и „Срећом“ (стиховима незаборавне Десанке Максимовић) и музиком Vere Миланковић. Посебну осећајност показала је за музичку лирику Константина Бабића – за „Суботе мог детињства“ добила је на инсистирање композитора још пре дванаест година на Међународном такмичењу Музичке омладине специјалну награду, а духовитим шармом изванредно је „оживела“ и његову „У мом крају“!

Неколико песама интерпретирани су заједно, у предивном споју складних, компатибилних гласова и речитој клавирској подршци Страхиње Ђокића, новосадског ђака који је паралелно школовао и глас, изражавајући ужурбану пчелињу радиност кроз „Лутаршу песму пчала“, али и дрхтај молитвеног ткања („Аве Марија“ Светислава Гајића) и потпуно романтично строфично сагласје у песми „Све док је твога благог ока“ – највећег новосадског композитора Исидора Бајића коју су уметници благодарној бањској публици даривали „на бис“!

Овогодишњи 14. Међународни фестивал „Врњци“ протекао је углавном у знаку српских композитора и наших интерпретатора; и на једне и на друге имамо разлога да се поносимо!